

02

NOVEMBER 2008
letnik 5

KAZIIN

PRIMORSKI ŠTUDENTSKI UNIVERZITETNI ČASOPIS

Čista desetka in brucovanje o8

Intervju – Drago Mislej – Mef

E. M. O. napadel Dijaški dom Koper

Odlok Gelminijeve, italijanska vlada in Slovenci /// Razpletanja in dogodki okoli afere Armerija – Foresterija /// (Ka)ko pride El Che v Koper ... /// Afera Dreyfus

100 dni po Olimpijadi

Miha JESENŠEK,

strokovnjak za nove medije, spletna družbena omrežja in Kitajsko

V zadnjem letu se je na Kitajskem govorilo o velikih spremembah, ki se bodo v državi gostiteljici olimpijskih iger zgodile ravno zaradi dogodka dogodkov. Češ da se bo Kitajska spremenila, ker so vanjo uprte vse oči. Da bo to morala storiti pod pritiskom svetovne javnosti. 100 dni po OI je pravi čas, da postavimo vprašanje, ali je do sprememb dejansko prišlo. Odgovor je jasen: figo! Vsaj ne do takih, kot jih je pričakoval Zahod.

Včeraj sem se pogovarjal s kolegom iz Pekinga. Nasmehnil se je in dejal: »Kitajska Partija je premočna, da bi zaradi olimpijskih iger prišlo do večjih sprememb.« V enem stavku je zajel bistvo. Kitajska je velika in močna, njena moč pa je skoncentrirana v rokah organizacije, ki z državo upravlja, kot smo znali citirati, »bez ograničenja trajanja mandata«.

Prvič, olimpijske igre so bile za Kitajsko res »sitnica«. Atene so v organizacijo vpele celotno gospodarstvo države; v mnogih prejšnjih gostiteljih se je država zaradi Olimpijade močno zakreditirala. Toda investicije v Pekingu so v primerjavi z investicijami, ki se mesečno dogajajo zadnjih trideset let na ravni cele Kitajske, zanemarljive. Več kot milijarda in pol ljudi postavi tudi največje globalne športne dogodke v drugačen kontekst, kot smo ga navajeni v evropskem prostoru.

Drugič, olimpijske igre so vendarle zgolj športni dogodek in kot take ne morejo in ne smejo bistveno vplivati na gospodarske, politične in podobne dogodke ter interese suverene države. Športniki so na to dejstvo sami opozarjali, ko so agitirali za izstop politike iz iger.

Tretjič, Kitajska se je organizacije lotila z začrtanim ciljem: da svetu pokaže, da je postaja veselas ter da je najojtreba računati. Nikjer v agendi ni bilo določeno, da se bo to storilo na račun popuščanja Zahodu. Kitajska je pokazala, da lahko stvari uspešno izvede po svoje, po sistemu, ki ni nujno kompatibilen z našimi družbenopolitičnimi, gospodarskimi in drugimi pogledi.

Četrtič, Vlada = Partija = Kitajska. Ali, poenostavljeno, kot se odloči državni vrh, tako diha država. Nič ni pomagalo, da se je svet obregnil ob kršenje človekovih pravic, da so evropske in ameriške medijske hiše opozarjale na cenzuro svojih kolegov na Kitajskem, da je civilna družba organizirala proteste v podporo svobodnemu Tibetu in da so se mnogi *netizeni* zgražali nad filtriranjem spletnega prometa. Kitajci so nam mirno postavili ogledalo in s konkretnimi primeri pokazali, da onkraj kitajskega zidu nismo nič boljši. Iz perspektive se zdi, da s svojimi kritikami pravzaprav nihče ni mislil resno. Da je šlo zgolj za manjše upore zaradi upora samega in zaradi statistične zabeležke.

Američani vedo, kako zelo so zadolženi na Kitajskem. Če ne bi bilo v igri denarja, Kitajcem zagotovo ne bi dopustili, da na globalnem odru triumfalno demonstrirajo svojo moč: da organizirajo najdražje olimpijske igre doslej, da pošljejo človeka v vesolje, in nenazadnje, če karikiram, da izpeljejo še tekmovanje za Miss sveta in osvojijo prvo mesto. Vse v zgolj enem letu.

4 Napovednik

6 (o)glasna deska

7 Akcija

10 Čista desetka 2008

16 Brucovanje 2008

19 Kontraglas

20 Brez slabe vesti

22 Post scriptum

23 Burja na šofiti

26 Razpletanja in dogodki okoli
afere Armerija-Foresterija

27 Spor(t)a centrifuga

28 Fotojota

30 Prisegam, da lažem

31 Razstava: Afera Dreyfus

32 (Ka)ko pride El Che v Koper ...

33 Tales from Neverland

34 Pismo iz tujine

35 Mojedelo

36 Iz neke vmes

37 Intervju – Mef

41 Obalna krčma

42 Kolumna – Marko Gavrilovski

43 Kolumna – Andrej Černič

44 Kolumna – Matija Stepišnik

45 Kolumna – Nataša Kramberger

46 Potopis – Ruanda in Uganda

50 Samoumetnost

51 Običji

52 Preberi

53 Poslušaj

54 Poglej

55 Kažin meseca

UREJA >> Matjaž Kljun

matjaz.kljun@upr.si

ODPRTA PISARNA – TRETJA PO VRSTI

KO PRIDE NA PLAN NOVA RAZLIČICA PROGRAMSKEGA PAKETA, SE VSE VRTI OKOLI NOVIH MOŽNOSTI. IN TUDI TOKRAT JE TAKO. PISARNIŠKI PAKET OPENOFFICE.ORG JE DOŽIVEL ŽE TRETJI TEMELJIT SKOK, KI NA VIDEZ NITI NI TAKO ZELO TEMELJIT. A SE NAPREDEK SKRIVA V PODROBNOSTIH. VMESNIK JE DOŽIVEL KUP MAJHNIH IZBOLJŠAV, KI PRIPOMOREJO K BOLJŠI UPORABNIKOVNI IZKUŠNJI IN POSLEDIČNO K ZADOVOLJSTVU V VSEH KOMPONENTAH PAKETA: UREJEVALNIKU BESEDIL WRITERJU, PROGRAMU ZA DELO S PREGLEDNICAMI CALC, PREDSTAVITVAMI IMPRESSU, BAZAMI BASU, RISANJEM DRAWU IN PROGRAMU ZA OBLIKOVANJE MATEMATIČNIH FORMUL MATHU.

Kratka zgodovina

Pisarniški paket StarOffice je prišel pod okrilje podjetja Sun leta 1999. Leto pozneje so pri podjetju objavili izvorno kodo paketa in jo ponudili javnosti, kar je takoj pritegnilo razvijalce, prevajalce in preizkuševalce, ki so vsak po svojih močeh prispevali k razvoju. Kmalu smo dobili slovenski prevod paketa in leta 2005 smo v Kopru organizirali mednarodno konferenco OpenOffice.org, ki je zbrala veliko ljudi iz celega sveta, med katerimi se je videlo tudi poslovneže iz Suna, Intela, IBM-a in drugih velikih igralcev. V treh letih se je pisarniški paket precej razvil in postal uporaben tudi za precej zahtevne uporabnike. Tako imamo danes pred seboj paket, ki deluje na različnih operacijskih sistemih in ki v svetovnem merilu dosega od 15 do 20 odstotkov tržnega deleža med poslovnimi uporabniki. Lahko smo seveda ponosni, da je paket v celoti preveden v slovenski jezik. Zasluge za

to ima veliko ljudi, ki so v večini omenjeni na slovenski strani projekta OpenOffice.org.

Novosti

Prva novost, ki si zasluži omembo, je domordna podpora za Applow MAC OS X operacijski sistem. Do zdaj je bilo namreč za poganjanje pisarniškega paketa treba imeti nameščen še X strežnik ali pa neuradno programski paket NeoOffice, ki je temeljil na OpenOffice.org, a se je bolje poenotil z vmesnikom. Z novo različico pa to počne že uradna različica.

Naslednja novost je podpora različnim zapisom dokumentov. Privzeta oblika zapisa je seveda ODF (open document format), ki je prilezel do različice 1.2. Ta oblika zapisa je standardizirana s strani ISO (International Organization for Standardization) in je povsem odprta, kar omogoča prenosljivost, razširitev in neodvisnost od pisarniškega paketa. Poleg tega lahko v OpenOffice.org odpremo vse dokumente, napisane v pisarniškem paketu Microsoft Office, od različice 6.0 do 2007. Ravno zmogljivi uvozni in izvozni filtri nam omogočajo sodelovanje z uporabniki, ki ne uporabljajo OOo.org. Največja novost je verjetno podpora odpiranju PDF dokumentov, kar si zasluži poseben odstavek.

Nova različica nam s pomočjo razširitev omogoča izvoz dokumentov v integriranem PDF načinu, ki navzven izgleda kot PDF doku-

ment, ki ga lahko odpremo s pregledovalniki datotek (Acrobat Reader, SumatraPDF, Foxit reader ...). Če ga odpremo z Writerjem, ga lahko popravljamo po mili volji, kot smo to navajeni z urejevalnikom besedil, in ga lahko ponovno shranimo v integriranem načinu s PFD. To pa še ni vse. S programom Draw lahko PDF datoteke tudi popravljamo. Seveda le take, ki niso nastale iz slike! Medtem ko lahko že skoraj leto dni brezplačno popravljamo PDF dokumente stran za stranjo s programom Inkscape (sicer program za delo z vektorsko grafiko), lahko zdaj popravljamo celoten dokument skupaj. Popravljanje je bolj podobno delu s slikami kot delu v urejevalniku besedil, a je to zaradi lastnosti oblike zapisa PDF tudi pričakovati.

Popravljanje PDF dokumentov v osnovni različici ni privzeto, saj moramo to možnost (Sun PDF Import Extension) namestiti prek razširitev. Razširitve so doživele precej sprememb in izboljšav. Zdaj preko razširitve nameščamo tudi slovarje. Če smo prej morali pri nameščanju dodatnih slovarjev odpirati makro dokumente, prek katerih smo nato izbrali zelene slovarje, delilnice besed in tezauruse, lahko to zdaj storimo precej preprosteje. Razširitve so dosegljive preko Orodja (Tools) -> Upravljalnik razširitev (Extension manager), ki je zelo podobno tistemu v spletnem brskalniku Firefox. Lahko pa obiščemo spletno stran extensions.services.openoffice.org. Z razširitvami lahko precej povečamo nabor funkcij, predlog (predvsem v Impressu) in si olajšamo določene naloge.

Upravljalnik datotek Writer je dobil boljši način komentiranja besedila. Poleg tega imamo lahko pri urejanju besedil vidnih več strani hkrati. Precej poenostavljeno je tudi pisati besedila v več jezikih hkrati, saj lahko označenemu besedilu takoj določimo jezik preko spodnje orodne vrstice. Poleg tega Writer samodejno poskuša ugotoviti jezik, v katerem je besedilo pisano, in tako pomaga uporabniku pri podčrtovanju napačno napisanih besed.

Program za delo s preglednicami Impress je dobil domorodne tabele. Do zdaj se namreč v programu ni dalo narediti tabele in jo je bilo treba uvoziti iz Writerja ali

Calca. Različica 3 pa omogoča vnos tabele kar iz menija v Impressu. Program nam zdaj omogoča tudi delo z več zasloni. Na prvem (projektor) imamo predstavitev, na drugem pa počnemo kaj drugega, kar slušatelj ne vidi. Z razširitvijo Predstavitveni zaslon Sun (Sun Presenter Console) lahko to možnost razširimo s predogledom prihodnjih prosojnic in časom predvajanja prosojnice (koliko časa že traja predstavitev).

Precej posodobitev je doživel tudi Calc. Najočitnejša je nadgrajeno orodje za izdelavo grafikonov. Med možnostmi je zdaj na voljo tudi graf, ki prikazuje napake po meri in prikaz regresijskih enačb. Dodana je tudi možnost skupnega dela na eni preglednici: uporabniki lahko vpisujejo podatke v preglednico v skupni rabi, te pa lastnik preglednice potrdi ali zavrne. Dvignili so še najmanjše število možnih stolpcev iz 256 na 1024. Tudi izvoz preglednic v HTML datoteko (spletno stran) je zdaj boljši.

Tudi risarsko orodje Draw je bilo deležno izboljšav. Obrezovanje slik je preprostejše, povečana je velikost največje strani na 300 cm x 300 cm in seveda že omenjeno popravljanje PDF datotek.

Zaključek

Nova različica navzven ni doživela velikih sprememb in na pogled so le ikone lepšega videza. Je pa dobila precej majhnih izboljšav, ki uporabnikom olajšajo delo in zmanjšujejo možnost uporabniških napak. Dodani so boljši filtri za odpiranje in popravljanje dokumentov, ki so napisani v zaprtih oblikah MS Office, kar je verjetno najmočnejši argument pri odločitvi med nakupom dragega pisarniškega paketa in brezplačne odprtokodne rešitve. Se pa vmesnika v zadnjih različicah obeh paketov precej razlikujeta in OpenOffice.org verjetno ne bo sledil MS Office z novimi »mašničastimi« meniji (ribbon interface).

